

Lietuvos onkologijos centro
Navikų terapijos klinikos vadovas docentas
medicinos daktaras
PAULIUS BREIVIS

Mokslinės, praktinės, pedagoginės ir visuomenės veiklos apžvalga

Paulius Breivis gimė 1927 metų birželio 28 dieną Panevėžyje. 1947 m. baigė Panevėžio I berniukų gimnaziją. Mokydamasis pasižymėjo literatūriniais gabumais, net buvo išrinktas literatūros būrelio pirmininku. Abitūros egzamino lietuvių kalbos rašomąjį darbą tema: "Mylėkime knygą - ji išmokys mus gyventi" (pagal M.Gorkį) parašė eiliuotai. 1947 m. įstojo ir 1953 m. baigė Vilniaus universiteto Gydosios medicinos fakultetą. Studijuodamas aktyviai dalyvavo studentų mokslinių būrelių veikloje. Skaitė pranešimus Lietuvos ir Pabaltijo studentų medikų konferencijose, už kuriuos ne kartą buvo premijuotas. Kaip pažangiam studentui, Universiteto mokslinė taryba ir studentų mokslinė draugija (SMD) pasiūlė tęsti mokslą aspirantūroje. Pasirinkęs onkologo specialybę ir išlaikęs konkursinius stojamuosius egzaminus, mokslo tiriamuosius darbus atliko buvusios TSRS medicinos mokslų akademijos Eksperimentinės ir klinikinės onkologijos institute (Maskva). Rengdamas medicinos daktaro disertaciją, aspirantas P.Breivis dalyvavo aprobuojant pirmuosius antinavikinius preparatus: embichiną, dopaną ir sarkoliziną, kurie iki šiol rezultatyviai naudojami onkologinėje praktikoje.

Sėkmingai atlikti pirmieji mokslo darbai navikų eksperimentinės terapijos srityje, apibendrinti medicinos daktaro disertacijoje, sužadino jauno mokslininko ryžtą tolesnėms navikų konservatyvaus gydymo metodų paieškoms. Baigęs aspirantūrą ir įgijęs onkologo chemoterapeuto specialybę, dr. P.Breivis paskyrė daug pastangų tam, kad būtų įteisintas chemoterapijos, kaip specifinio gydymo metodo, būtinumas kombinuotai gydant sergančiuosius piktybiniais navikais.

Įsitraukęs į praktinę onkologo veiklą, dr. P.Breivis parodė daug organizacinių sugebėjimų kuriant Lietuvos onkologijos įstaigose navikų chemoterapijos skyrius. Pirmasis toks skyrius įkurtas 1962 m. Lietuvos onkologijos mokslo tyrimo institute, kuriam vadovavo dr. P.Breivis, o 1990 m., reorganizavus Institutą ir prie jo esančias klinikas į Lietuvos onkologijos centrą, dr. P.Breivis paskiriamas Navikų terapijos klinikos vadovu.

Norėdamas plėtoti navikų chemoterapiją Lietuvoje, daktaras aktyviai prisidėjo prie ambulatorinės chemoterapijos kabinetų ir dieninių stacionarų, kaip onkologijos įstaigos padalinių Lietuvoje, sukūrimo, onkologų praktikų, ypač chemoterapeutų, kadru rengimo bei nuolatinio jų profesinės kvalifikacijos kėlimo. Išleido Lietuvos onkologijos įstaigų poliklinikų gydytojams

metodines rekomendacijas "Ambulatorinė piktybinių navikų chemoterapija", kuriose pagal navikų nozologines formas pateikiamos polichemoterapijos programos, leistinos naudoti ambulatorinėmis sąlygomis.

Vadovaujant dr. P.Breiviui Lietuvoje sėkmingai vystoma piktybinių navikų chemoterapija. Daktaras sukūrė ir įdiegė į Lietuvos onkologijos įstaigų praktiką originalių chemoterapijos būdų, išleido šiais klausimais metodinių rekomendacijų, kurios tarnauja praktikos gydytojams ne tik kaip instrukcinė, bet ir kaip mokymo priemonė. Šiuo metu visose Lietuvos onkologijos įstaigose sėkmingai realizuojamos visos praktikoje pripažintos monochemoterapijos ir polichemoterapijos programos, o tai rodo, kad Lietuvos onkologai chemoterapeutai pasiekė šiuolaikinį lygį. Chemoterapija yra plačiai naudojama kaip savarankiška gydymo priemonė ir kaip kombinuoto gydymo etapas.

Dr. P.Breivis atlieka didelį konsultacinį darbą ne tik onkologijos centro klinikose ir poliklinikoje, bet ir kitose Vilniaus miesto bendro profilio gydymo įstaigose bei Lietuvos onkologijos įstaigose. Per daugiametį darbo stažą įgytas žinias sumaniai ir rezultatyviai panaudoja praktikoje onkologiniams ligoniams gydyti.

Lietuvos onkologijos mokslinio tyrimo institute Chemoterapijos skyriuje, o vėliau Lietuvos onkologijos klinikoje atliekamas mokslo tiriamasis darbas. Pagrindinė jo kryptis - piktybinių navikų chemoterapija. Dr. P.Breivis metodiškai vadovauja moksliniams bendradarbiams ir gydytojams praktikams, dirbantiems planinius skyriaus mokslo darbus navikų chemoterapijos srityje, taip pat Lietuvos onkologijos įstaigų chemoterapeutams, įsijungusiems į mokslo tiriamąjį darbą.

1962 m. pradėti Lietuvos onkologijos ir Lietuvos biochemijos institutų sintezės laboratorijose sukurtų preparatų klinikiniai tyrimai. Nuo 1962 m. iki 1995 m. klinikoje ištirta 15 preparatų, iš jų aktyviausi - lofenalis, heksofosfamidai, pafencilas ir fenalonas - įdiegti į medicinos praktiką. Lygiagrečiai su Lietuvos chemikų sukurtų preparatų tyrimais nuo 1973 m. Instituto klinikoje pradėti tirti preparatai, gaunami iš buvusios TSRS Farmakologijos komiteto. Atlikti bendri tyrimai su tuometiniais TSRS MMA Onkologijos centro (Maskva) ir Onkologijos instituto (Leningradas) darbuotojais. Preparatai tirti I-II klinikinės fazės lygiu; nustatytas kiekvieno iš jų antinavikinio veikimo spektras, optimalios paros ir suminės dozės, toksinių reiškinių pobūdis bei jų intensyvumas, efektyviausi gydymo režimai. Nuo 1973 m. iki 1992 m. Lietuvos onkologijos klinikoje ištirti 29 antinavikiniai preparatai, iš jų 17 įdiegta į onkologijos praktiką. Tai fluordopanas, karminomicinas, doksorubicinas, olivomicinas, benzotefas, bruneomicinas, rubomicinas, daktinomicinas, mitolaktolis, tenipozidas, rozevinas, bleomicetinas, peplomicinas, deticenas, platina, aranoza ir hidrazinsulfatas (sehidrinas). Lietuvos ir kitų šalių antinavikinių preparatų

įdiegimas į onkologijos praktiką byloja apie didžiulį Lietuvos chemoterapeutų indėlį į navikų chemoterapiją.

Remdamasis atlikto mokslo tiriamojo darbo duomenimis, dr. P.Breivis pateikė 26 racionalizacinius pasiūlymus ir gavo jų praktinę vertę patvirtinančius dokumentus. Gautos 3 išradimų autorinės teisės.

Už gerą navikų chemoterapijos organizavimą, jos tolesnį konstruktyvų vystymą Lietuvoje ir rezultatyvias antinavikinių preparatų paieškas Lietuvos chemoterapeutai 1989 m. apdovanoti aukščiausia buvusios Sąjungos sveikatos apsaugos ministerijos premija.

Už originalaus antinavikinio preparato lofenalio sukūrimą, ištyrimą ir įdiegimą į medicinos praktiką P.Breivis apdovanotas tuometinės TSRS LŪPP (Liaudies ūkio pasiekimų parodos) bronzos medaliu.

Šiandien navikų medikamentinė terapija įgijo platų užmojų. Lietuvos onkologijos centro Navikų terapijos klinika turi Eksperimentinės chemoterapijos, Klinikinės chemoterapijos bei Klinikinės imunologijos skyrius, taip pat Fitoterapijos laboratoriją. Išsiplėtė ir mokslinės problematikos kryptys. Vadovaujant dr. P.Breiviui tiriami naviko atsako į chemoterapijos poveikį mechanizmai, biomoduliatorių savybės ir jų efektyvumas navikų terapijoje, tikslinamos indikacijos adjuvantinei ir neoadjuvantinei terapijai. Daktaras tiki, kad tolesnis navikų chemoterapijos progresas priklausys nuo specifinių navikinės ląstelės molekulinės biologijos ypatumų atskleidimo, nuo naujų efektyvesnių bei selektyvesnių preparatų ir polichemoterapijos programų sukūrimo. Būtina siekti, kad kiekvienas ligoms gautų efektyviausią bei selektyviausią chemoterapiją pagal jam nustatyto naviko histogenetinę prigimtį.

Atsiradus galimybei bendradarbiauti su Europos vėžio tyrimo organizacijomis, Lietuvos onkologai chemoterapeutai, vadovaujant dr. P.Breiviui, įsijungė į tarptautinių tyrimų programas. Dr. P.Breivis tapo Europos navikų chemoterapijos sąjungos nariu, dalyvavo ir skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose, konferencijose, simpoziumuose: Šveicarijoje, Izraelyje, Švedijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje, Vokietijoje, Lenkijoje ir kitur.

Turėdamas didelę patirtį teorinės ir klinikinės navikų medikamentinės terapijos srityse, įgytas žinias daktaras efektyviai perteikia studentams, rezidentams ir gydytojams, įsisavinantiems onkologijos žinias Lietuvos onkologijos centro klinikinėje bazėje. Dr. P.Breivis yra mokymo priemonių bendraautoris: pirmojo lietuviškojo onkologijos vadovėlio, monografijų "Piktybinių navikų gydymas", "Paliatyvus onkologinių ligonių gydymas" ir "Piktybinių navikų pagrindinių lokalizacijų diagnostikos ir gydymo schemas". Už pedagoginę veiklą 1995 m. dr. P.Breiviui suteiktas docento vardas.

Būdamas Lietuvos onkologijos centro Mokslo tarybos narys dr. P.Breivis dalyvauja formuojant Lietuvos onkologinės pagalbos bei onkologijos mokslo plėtotės strategiją, rengia jaunos mokslininkus vadovaudamas jiems, recenzuodamas ir oponuodamas jų mokslo darbus.

Būdamas Lietuvos valstybinės vaistų kontrolės Ikiklinikinių ir klinikinių tyrimų komisijos bei Lietuvos onkologijos centro Etikos komisijos narys, dalyvauja recenzuojant ir aptariant naujų vaistų tyrimo programas.

Negalima užmiršti doc. P.Breivio visuomeninės bei švietėjiškos veiklos. Daktaras buvo ilgametis instituto "Žinijos" draugijos pirmininkas. Skaitydamas paskaitas visuomenei, ypač daug dėmesio skyrė atskleisti alkoholio ir rūkymo žalai žmogaus organizmui bei propaguoti onkologijos mokslo pasiekimus. Parengė ir išleido gydytojams praktikams, skaitantiems visuomenei paskaitas onkologine tematika, kelias dešimtis brošiūrų bei straipsnių, kuriuose pateikiami duomenys apie vėžio atsiradimo priežastis, jo ankstyvus pasireiškimus požymius ir potencialias profilaktikos priemones. Minėtus duomenis autorius pateikia diferencijuotai, išryškindamas specifinius ypatumus, būdingus kiekvienai konkrečiai naviko nozologinei formai. Todėl minėti leidiniai gali tarnauti lektoriui ir kaip mokymo priemonė, padedanti teisingai interpretuoti ir populiariai perteikti klausytojams su vėžio liga susijusias problemas.

Šiandien nelengva aprėpti plačiai žinomo onkologo chemoterapeuto doc. P.Breivio mokslo, mokymo bei gydomąją veiklą. Ši veikla buvo keliolika kartų pažymėta Lietuvos onkologijos centre, Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijoje bei svetur. Už ilgametį, praktikinį, pedagoginį ir visuomeninį darbą med.dr.doc. P.Breviui suteiktas Lietuvos Respublikos nusipelnusio gydytojo vardas.

Laisvalaikiu pasinerdamas į poeziją, meną, muziką, docentas pasisemia naujų jėgų tarnauti onkologijos mokslui ir nuoširdžiai atjausti ir padėti ligoniui, ateinančiam gydytis į onkologijos klinikas.

Nuoširdžiai sveikiname Jubiliatą, nuėjusį ilgą kūrybingą mokslininko, klinicisto, pedagogo ir visuomenės švietėjo kelią. Linkime geros sveikatos ir dar daug daug gyvenimo metų.

Eksperimentinės terapijos skyriaus vedėja dr. J. Didžiapetrienė

Klinikinės chemoterapijos skyriaus vedėja J. Pipirienė

habil. dr. P. Norkūnas

Centro direktorius habil. dr. prof. K. Valuckas